CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MICHAL BOBEK
prezentate la 18 mai 2017*

Cauza C-340/16

Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft – KABEG
împotriva
Mutuelles du Mans assurances IARD SA (MMA IARD)

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria)]

„Trimitere preliminară – Competență în materie de asigurări – Noțiunea «în materie de asigurări» și «parte vătămată» – Acțiune introdusă de partea vătămată direct împotriva asigurătorului – Subrogarea angajatorului, o instituție de drept public, în drepturile unui angajat împotriva asigurătorului, în temeiul cesiunii legale a drepturilor persoanei vătămate în urma unui accident auto”

I. **Introducere**

1. Un biciclist care locuiește și lucrează în Austria a suferit răni într-un accident rutier produs în Italia. El a trebuit să intre în concediu medical. Angajatorul său, o instituție de drept public în domeniul sănătății din Austria, i-a plătit în continuare salariul pe durata concediului său medical, în conformitate cu obligațiile legale care revin angajatorului potrivit dreptului austriac. Asigurătorul de răspundere civilă al conducătorului auto are sediul în Franța. Angajatorul solicită rambursarea sumei corespunzătoare salariului plătit biciclistului de către asigurătorul de răspundere civilă al conducătorului auto. În acest scop, angajatorul a introdus o acțiune în justiție împotriva asigurătorului în Austria.

2. Pentru sesizarea instanțelor austriece, angajatorul a invocat competențele speciale în materie de asigurări prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 44/2001**. Competențele respective permit, în principiu, părții vătămate să introducă o acțiune împotriva asigurătorului la instanța competentă de la locul unde se află domiciliul său. Obiectivul unei asemenea reguli speciale *forum actoris* în materie de asigurări este protejarea părții defavorizate.

3. În contextul de fapt și de drept menționat, instanța de trimitere, Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) are îndoieli în legătură cu aspectul dacă angajatorul poate fi calificat drept partea defavorizată care necesită protecție sub forma regulii speciale *forum actoris* în materie de asigurări prevăzute în Regulamentul nr. 44/2001. Aceste îndoieli legitime relevă problema reală din prezenta cauză: Curtea este invitată să clarifice condițiile în care posibilitatea de a beneficia de regula specială *forum actoris* prevăzută de regulament poate fi transferată unei alte persoane care s-a subrogat în drepturile părții vătămate inițial sau în mod direct.

* Limba originală: engleza.

** Regulamentul Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

II. **Dreptul aplicabil**

A. **Dreptul Uniunii**

1. ***Regulamentul nr. 44/2001***

4. Potrivit considerentelor (11)-(13) ale Regulamentului nr. 44/2001:

„(11) Normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului și, astfel, trebuie să fie întotdeauna disponibilă, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură […].

(12) În afară de instanța domiciliului pârâtului, trebuie să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și litigiu sau în scopul bunei administrări a justiției.

(13) În cazul contractelor de asigurare, contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată trebuie să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale prevăzute în prezentul regulament”.

5. Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede că: „Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”

6. Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 precizează că: „Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.”

7. În conformitate cu articolul 8 din acest regulament, competența în materie de asigurări este determinată de capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001.

8. Normele de la articolul 9 alineatul (1) din același regulament stabilesc că un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție:

„(a) în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia are domiciliul sau

(b) în alt stat membru, în cazul acțiunilor intentate de către deținătorul poliței de asigurare, asigurat sau un beneficiar, în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul

[…].”

9. Articolul 11 alineatul (2) prevede că: „Dispozițiile articolelor 8, 9 și 10 se aplică în cazul acțiunii directe introduse de persoana vătămată împotriva asigurătorului, în situația în care sunt permise asemenea acțiuni directe.”

10. Pentru a avea o imagine completă, se poate adăuga că Regulamentul nr. 44/2001 a fost abrogat prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care se aplică începând de la 10 ianuarie 2015[***]. Totuși, întrucât în prezenta cauză acțiunea a fost introdusă înainte de această dată, Regulamentul nr. 44/2001 rămâne actul normativ aplicabil.

[***] Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

B. **Dreptul național**

11. La nivel federal, articolul 1358 din Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil austriac) **** are următorul conținut: „Persoanei care achită o datorie a unui terț, pentru care răspunde personal sau cu anumite imobilizări îi revin drepturile aferente unui creditor și are dreptul să solicite debitorului compensarea datoriei plătite […]”

12. Mai mult, articolul 67 alineatul 1 din Legea privind contractele de asigurare (Versicherungsvertragsgesetz) ***** prevede că în cazul în care persoanei asigurate îi revine un drept la despăgubire din partea unui terț, acest drept va fi transferat asigurătorului, atunci când acesta despăgubește asiguratul pentru prejudiciul suferit.

13. La nivel local, în landul austriac Carintia, articolul 2 alineatul (1) din Legea privind organizarea și administrarea instituțiilor sanitare ale landului Carintia (Kärntner Landeskrankenanstalten-Betriebsgesetz) ****** instituie „Landeskrankenanstalten- Betriebsgesellschaft – KABEG” ca instituție de drept public. Potrivit articolului 3, revine KABEG obligația să administreze instituțiile sanitare ca instituții sanitare publice ale landului. Ea își va îndeplini sarcinile în folosul public și nu are ca scop înregistrarea de profit.

III. **Situația de fapt, procedura și întrebările preliminare**

14. Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft – KABEG (denumită în continuare „recurenta”) este o instituție de drept public care exploatează instituții sanitare. Ea își are sediul la Klagenfurt am Wörthersee, Austria.

15. Unul dintre angajații recurentei (numit în continuare „biciclistul”) a suferit diverse răni în urma unui accident de circulație care a avut loc la 26 martie 2011 în Italia. La momentul accidentului, biciclistul lucra și avea reședința în Austria.

16. Conducătoarea autovehiculului care se susține că a cauzat accidentul avea o poliță de asigurare de răspundere civilă la Mutuelles du Mans assurances IARD SA (denumită în continuare „intimata”), o societate de asigurări cu sediul în Franța.

17. Recurenta a introdus o acțiune împotriva intimatei la Landesgericht Klagenfurt (Tribunalul Regional Klagenfurt, Austria) (denumit în continuare „prima instanță”). Recurenta a considerat că de fapt conducătoarea autovehiculului este singura responsabilă de accident. Ea a solicitat intimatei despăgubiri în valoare de 15 505,64 euro, la care se adaugă dobânzi și cheltuieli de judecată.

18. Pentru îndeplinirea obligației legale care îi revine în acest sens, recurenta a continuat să plătească biciclistului (angajatului său) salariul în timp ce era în concediu medical din cauza rănilor suferite în urma accidentului de circulație. În virtutea dreptului austriac, dreptul la despăgubire al biciclistului a fost transferat recurentei. Recurenta consideră că salariul plătit biciclistului în timpul concediului său medical constituie un prejudiciu și că dreptul acestuia din urmă de a solicita despăgubiri pentru prejudiciul respectiv din partea intimatei îi revine recurentei.

**** Legea din 1 iunie 1811, JGS nr. 946/1811.

***** Legea din 2 decembrie 1958 BGBl. 1959/2 cu modificările ulterioare.

****** Legea din 25 februarie 1993, LGBl 1993/44 cu modificările ulterioare.

19. Recurenta a mai susținut că prima instanță are competență internațională pentru soluționarea cauzei. Ea și-a întemeiat argumentul respectiv pe articolul 9 alineatul (1) litera (b) coroborat cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001: un asigurător poate fi acționat în justiție în alt stat membru decât cel în care are sediul (în situația de față, Franța) în cazul acțiunilor intentate în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul (în prezenta cauză, Austria). De asemenea, recurenta a arătat că aceeași instanță și-a confirmat deja competența în procedura inițiată în paralel de biciclist împotriva asigurătorului.

20. Intimata nu a fost de acord cu argumentul referitor la competența internațională a instanței austriece. Ea a atras atenția asupra scopului normelor speciale de competență în materie de asigurări: protejarea părții defavorizate. Intimata a sugerat că recurenta nu este o parte defavorizată și, prin urmare, nu are dreptul la o asemenea protecție.

21. Prima instanță a constatat că este competentă și că recurenta poate fi considerată o parte defavorizată indiferent de importanța sa, întrucât ea doar a afirmat un drept derivat din cel al angajatului său.

22. În urma apelului formulat de intimată, Oberlandesgericht Graz (Tribunalul Regional Superior Graz, Austria) a anulat însă decizia primei instanțe și a respins acțiunea inițială, constatând că a existat o lipsă a competenței internaționale. Acesta a statuat că recurenta nu poate fi calificată ca fiind partea defavorizată.

23. Recurenta a declarat recurs în fața Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă), instanța de trimitere. Instanța menționată consideră că este necesară clarificarea mai multor dispoziții ale capitolului II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 pentru a aprecia dacă acțiunea cu care a fost sesizată poate fi clasificată drept o acțiune în materie de asigurări. De asemenea, ea solicită să se stabilească dacă recurenta poate fi considerată ca fiind o parte vătămată care poate invoca regula *forum actoris* în materie de asigurări prevăzută la articolul 9 alineatul (1) litera (b) coroborată cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001.

24. În aceste împrejurări, Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) a suspendat procedura și a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„(1) O acțiune introdusă de un angajator național, având ca obiect compensarea prejudiciului transferat asupra sa prin plata în continuare a remunerației lucrătorului său, domiciliat pe teritoriul național, este o acțiune «în materie de asigurări» în sensul articolului 8 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, atunci când:

(a) lucrătorul a fost rănit în urma unui accident de circulație suferit într-un stat membru (Italia),

(b) acțiunea se îndreaptă împotriva unui asigurător de răspundere civilă a autovehiculului care a cauzat accidentul, stabilit în alt stat membru (Franța) și

(c) angajatorul este o instituție de drept public cu personalitate juridică proprie?

(2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Articolul 9 alineatul (1) litera (b) coroborat cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că angajatorul care a continuat să plătească remunerația poate acționa în justiție asigurătorul de răspundere civilă pentru autovehiculul care a cauzat accidentul în fața instanței de la locul unde se află sediul angajatorului, atunci când se permite o asemenea acțiune directă?”

25. Au depus observații scrise recurenta, intimata, guvernul italian și Comisia.

IV. **Apreciere**

26. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă acțiunea în justiție a unui angajator care a continuat să plătească salariul angajatului său în timp ce acesta din urmă era în concediu medical (în urma rănilor suferite în urma unui accident de circulație) și care solicită despăgubiri corespunzătoare salariului respectiv constituie o acțiune „în materie de asigurări” în sensul Regulamentului nr. 44/2001 (prima întrebare). În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, instanța menționată întreabă de asemenea dacă un asemenea angajator poate să fie considerat „parte vătămată” și să invoce regula *forum actoris* în cazul în care introduce o acțiune împotriva asigurătorului de răspundere civilă al conducătorului auto (a doua întrebare).

27. Răspunsul nostru la ambele întrebări menționate este afirmativ. Pentru a explica această poziție, vom analiza mai întâi pe scurt noțiunea de acțiune „în materie de asigurări” (A). Vom examina apoi dacă și în ce condiții persoana căreia îi revine prin subrogare dreptul de a introduce o acțiune în materie de asigurări poate să fie calificată drept „parte vătămată” și să invoce regula *forum actoris* în materie de asigurări (B).

28. Ca observație terminologică preliminară, valabilă în cuprinsul întregului argument, dorim să subliniem că în prezentele concluzii utilizăm termenul „subrogare” în sens general și neutru pentru toate tipurile de „substituire” juridică*******. El surprinde pur și simplu situația unei persoane care ia locul alteia pentru valorificarea unor drepturi sau pentru asumarea unor obligații.

A. **Aspecte în materie de asigurări**

29. În conformitate cu articolul 8 din Regulamentul nr. 44/2001, capitolul II secțiunea 3 din acesta conține norme speciale privind competența care sunt aplicabile în materie de asigurări. Ele permit deținătorului poliței de asigurare, asiguratului, beneficiarului și persoanei vătămate să introducă acțiunea în fața instanțelor statului membru și de la locul unde sunt domiciliate părțile respective. În schimb, asigurătorului îi rămâne o singură opțiune: sesizarea instanțelor statului membru în care este domiciliat pârâtul********.

30. Regulamentul nr. 44/2001 nu definește însă noțiunea de asigurare. Ea nu a fost definită nici prin reglementarea anterioară (Convenția de la Bruxelles*********) și nici prin cea ulterioară (Regulamentul nr. 1215/2012**********).

31. Suntem de acord cu poziția Comisiei potrivit căreia noțiunea de acțiune „în materie de asigurări” trebuie să fie interpretată autonom și uniform pentru a asigura, în măsura posibilului, egalitatea și uniformitatea drepturilor și a obligațiilor care decurg din regulamentul menționat pentru statele membre și pentru persoanele interesate***********.

******* Ajungând astfel probabil înapoi la termenul latin inițial *surrogare*, care înseamnă pur și simplu a substitui (a se vedea de exemplu Lewis and Short, *A Latin Dictionary*, Oxford University Press, Oxford, 1996, p. 1818). Având în vedere utilizarea sa în sens atât de general, nu se face nicio distincție privind aspectul dacă subrogarea a avut loc în temeiul legii sau al unui contract ori dacă a fost parțială sau totală.

******** Hotărârea din 26 mai 2005, GIE Réunion européenne și alții (C-77/04, EU:C:2005:327, punctul 17 și jurisprudența citată).

********* Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, modificată ulterior prin convențiile de aderare a noilor state membre la această convenție (JO 1978, L 304, p. 36).

********** A se vedea nota de subsol 3.

*********** A se vedea prin analogie (cu privire la noțiunea „materie civilă și comercială”), Hotărârea din 9 martie 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, punctul 33 și jurisprudența citată). A se vedea, în legătură cu necesitatea de a interpreta Convenția de la Bruxelles în mod independent, Hotărârea din 15 ianuarie 2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, punctul 24 și jurisprudența citată).

32. Dar, cu excepția observației generale menționate, se pare că într-adevăr în dreptul Uniunii nu există o definiție specială a acțiunii „în materie de asigurări”. Până în prezent, jurisprudența Curții a stabilit două tipuri de orientări de la caz la caz în acest sens, prin includere (furnizând exemple explicite de situații care se încadrează) și prin excludere (situații care nu se încadrează).

33. În cadrul primei categorii, Curtea a observat, prin trimitere la Convenția de la Bruxelles care are o formulare similară, că normele privind competența în materie de asigurări se aplică în mod expres în cazul anumitor tipuri de asigurări, cum sunt asigurarea obligatorie, asigurarea de bunuri imobiliare și asigurarea de transport maritim sau aerian**********.

34. În ceea ce privește excluderea, articolul 1 alineatul (2) litera (c) elimină în mod clar chestiunile în materie de securitate socială din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001. Putem adăuga că această excludere se aplică în măsura în care o anumită revendicare nu intră în noțiunea de „materie civilă sau comercială”, care delimitează aplicabilitatea Regulamentului nr. 44/2001 în întregul său**********.

35. Mai mult, Curtea a exclus chestiunile legate de „reasigurare” din domeniul de aplicare al normelor privind competența în materie de asigurări întrucât reasigurarea nu este menționată în ceea ce a devenit ulterior capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001. Totuși, Curtea a limitat totodată excluderea menționată la relațiile dintre doi profesioniști care acționează în sectorul reasigurărilor. Ea a statuat că normele privind competența în materie de asigurări sunt „deplin aplicabile atunci când, potrivit [dreptului aplicabil], deținătorul poliței de asigurare, asiguratul sau beneficiarul unui contract de asigurare beneficiază de opțiunea de a se îndrepta în mod direct împotriva oricărui reasigurător al asigurătorului în vederea realizării drepturilor care îi revin în temeiul contractului în cauză împotriva reasigurătorului”, întrucât o asemenea persoană ar fi în situația unei părți defavorizate în raport cu reasigurătorul**********.

36. Considerăm că nu ar fi nici necesară, nici adecvată încercarea de a furniza o definiție generală și exhaustivă a unei acțiuni „în materie de asigurări” și, astfel, a „asigurărilor”. Aceasta poate fi lăsată în seama doctrinei juridice. Există însă un element care reiese din jurisprudența analizată, legat în mod natural de logica sistemului Convenției/Regulamentelor de la Bruxelles: din perspectiva competenței internaționale, definirea acțiunii „în materie de asigurări” se face în esență „în funcție de obiect”. Obiectul unei acțiuni împotriva unui anumit pârât (altfel spus, cauza acțiunii respective) constă în stabilirea unor drepturi și a unor obligații generate de relația de asigurare? În cazul unui răspuns afirmativ, se poate considera că acțiunea este „în materie de asigurări”.

37. În cadrul capitolului II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001, o acțiune „în materie de asigurări” are ca obiect atunci pur și simplu stabilirea drepturilor și obligațiilor oricăreia dintre părțile menționate la articolul 9 alineatul (1) litera (b) și la articolul 11 alineatul (2) în măsura în care se poate spune că drepturile și obligațiile respective sunt generate de o relație de asigurare.

********** Hotărârea din 13 iulie 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, punctul 62). A se vedea articolele 10, 13 și 14 din Regulamentul nr. 44/2001.

********** Articolul 1 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede că „nu se aplică pentru […] securitate socială”. A se vedea, cu privire la domeniul de aplicare a Convenției de la Bruxelles, Hotărârea din 14 noiembrie 2002, Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, punctul 37), și Hotărârea din 15 ianuarie 2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, punctul 21).

********** Hotărârea din 13 iulie 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, punctul 75).

38. Se poate adăuga că această concluzie nu este afectată de faptul că raționea și sursele din trecut ale obligațiilor apărute în contextul asigurării de răspundere civilă pot să fie, la un nivel foarte general, legate de noțiunea de răspundere extracontractuală a autorului inițial al faptei ilicite care trebuie să fie substituită și acoperită de asigurarea acestuia din urmă**********.

39. Prin urmare, ca primă concluzie intermediară, considerăm că, pentru identificarea instanței competente, obiectul unei revendicări intră în sfera noțiunii de acțiune „în materie de asigurări" în sensul capitolului II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 dacă privește drepturi și obligații generate de o relație de asigurare, cu excepția chestiunilor în materie de securitate socială în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) litera (c) din același regulament.

40. În urma aplicării sale în prezenta cauză, din decizia de trimitere rezultă că revendicarea care face obiectul procedurii principale se bazează pe un contract de asigurare care există între autorul inițial al faptei ilicite și asigurătorul său, iar nu pe presupusa răspundere extracontractuală a persoanei responsabile de accident. Altfel spus, motivul pentru care a fost acționată în justiție intimata în procedura principală este presupusa sa obligație generată de un contract de asigurare pe care l-a încheiat cu autorul faptei ilicite**********.

B. **Transferul beneficiului regulii *forum actoris* către o persoană subrogată**

41. A doua întrebare adresată de instanța de trimitere urmărește stabilirea aspectului dacă recurenta poate să invoce, în calitate de parte vătămată, regula *forum actoris* prevăzută la articolul 11 alineatul (2) coroborat cu articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 și să introducă o acțiune directă (care este permisă ca atare de legislația aplicabilă**********) împotriva asigurătorului de răspundere civilă a persoanei presupus responsabile de accidentul rutier inițial.

42. Această întrebare necesită să analizăm, mai întâi, dacă recurenta este acoperită de noțiunea „parte vătămată" (1). Întrucât, în opinia noastră, răspunsul la întrebarea menționată este afirmativ, analiza care urmează se concentrează pe condițiile în care beneficiul aplicării regulii *forum actoris* în materie de asigurări este transferat persoanei subrogate (2).

********** Putem să amintim faptul că acest raționament, care a apărut inițial în unele părți ale literaturii juridice de specialitate, iar ulterior a fost analizat într-o cauză aflată în fața Curții Supreme Federale de Justiție din Germania (a se vedea decizia de trimitere a Curții Supreme Federale germane din 26 septembrie 2006 – VI ZR 200/05) nu a fost adoptat nici de Curtea Supremă Federală și în final nici de Curtea de Justiție atunci când cauza respectivă a făcut obiectul unei trimiteri preliminare – a se vedea Hotărârea din 13 decembrie 2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, punctul 30).

********** Desigur, aspectul dacă o asemenea revendicare va fi considerată ca fiind în final acoperită de contractul de asigurare invocat este o chestiune diferită care privește fondul cauzei, iar nu stabilirea competenței internaționale.

********** A se vedea, în contextul răspunderii civile auto, și considerentul (30) al Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi (JO 2009, L 263, p. 11) și articolul 18 din cuprinsul său ori „CMID", care prevede o asemenea acțiune directă a părților vătămate.

1. ***Noțiunea de parte vătămată și regula*forum actoris *aplicabilă în cazul său***

43. După cum a statuat Curtea, normele privind competența cuprinse în capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 stabilesc „un sistem autonom de repartizare a competențelor jurisdicționale în materia asigurărilor”, al cărui obiectiv este „de a proteja partea defavorizată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale”. Normele respective reflectă preocuparea de bază legată de protejarea persoanelor care, în cele mai multe situații, se confruntă cu un contract predeterminat, ale cărui clauze nu mai sunt negociabile, conducând la punerea lor în situația unei „părți defavorizate”**********.

44. Protecția oferită de normele de competență în materie de asigurări nu trebuie astfel să fie extinsă la persoane în cazul cărora nu se justifică această protecție**********.

45. Se poate realiza o analogie cu preocupările similare legate de protecție care definesc de asemenea normele referitoare la competență prevăzute în cazul angajaților și al consumatorilor**********. Normele de competență speciale menționate se abat totodată de la regula principală bazată pe domiciliul pârâtului**********.

46. Ceea ce se poate spune că au în comun toate domeniile respective este faptul că toate sunt destinate să constituie excepții de la normele generale de competență. În consecință, ele nu pot determina o interpretare care să privească mai mult decât ipotezele avute în vedere în mod explicit de regulament**********.

47. Totuși, trebuie să avem în vedere și faptul că, spre deosebire de cazul angajaților și de cel al consumatorilor, noțiunea „parte defavorizată” în materie de asigurări este definită în sens foarte larg. Ea include patru categorii de persoane: deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul și partea vătămată. În realitate, aceste părți pot să fie entități destul de puternice din punct de vedere economic și juridic. Aceasta rezultă din formularea largă a dispozițiilor în materie de asigurări din Regulamentul nr. 44/2001, precum și din tipurile de asigurări prezentate în cuprinsul lor.

48. Astfel, contrar celor prevăzute pentru consumatori, persoanele protejate de capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 nu încheie în mod necesar contractul de asigurare respectiv în afara domeniului lor profesional. Acest fapt și particularitatea menționată a competenței speciale prevăzute în capitolul II secțiunea 3 trebuie să fie luate în considerare la interpretarea noțiunii de parte vătămată.

49. În plus, articolul 9 alineatul (1) litera (b) din regulament conferă beneficiul regulii *forum actoris* fiecăreia dintre părțile enumerate în cuprinsul său, și anume deținătorului poliței de asigurare, beneficiarului și asiguratului. Astfel, protecția este modificată și consolidată în comparație cu Convenția de la Bruxelles**********.

********** Considerentul (13) al Regulamentului nr. 44/2001. A se vedea Hotărârea din 14 iulie 1983, Gerling Konzern Speziale Kreditversicherung și alții (C-201/82, EU:C:1983:217, punctul 17); Hotărârea din 13 iulie 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, punctul 64); Hotărârea din 12 mai 2005, Société financière et industrielle du Peloux (C-112/03, EU:C:2005:280, punctul 37); și Hotărârea din 17 septembrie 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 40 și jurisprudența citată).

********** Hotărârea din 13 iulie 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, punctul 65 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 17 septembrie 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 41).

********** A se vedea secțiunile 4 și 5 din capitolul II din Regulamentul nr. 44/2001.

********** Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001.

********** Hotărârea din 17 septembrie 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 39 și jurisprudența citată).

********** Hotărârea din 13 decembrie 2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, punctul 28 *in fine*). Articolul 8 din Convenția de la Bruxelles prevede: „Asigurătorul domiciliat pe teritoriul unui stat contractant poate fi acționat în justiție, fie în fața instanțelor acestui stat, fie în alt stat contractant, în fața instanței locului unde este domiciliat titularul poliței […]”

50. În Hotărârea FBTO Schadeverzekeringen, Curtea a precizat că părții vătămate îi revine de asemenea un beneficiu propriu în virtutea regulii *forum actoris*. Aplicarea regulii respective nu depinde de instanțele disponibile pentru părțile prevăzute la articolul 9 alineatul (1) litera (b). Persoana vătămată, deși menționată separat la articolul 11 alienatul (2), poate intenta astfel o acțiune în fața instanței de la locul unde aceasta este domiciliată într-un stat membru **********.

51. În sfârșit, Curtea a statuat că scopul referirii făcute la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001, printre altele la articolul 9, este acela de a adăuga părțile vătămate pe lista reclamanților de la articolul 9 alineatul (1) litera (b), fără a limita categoria persoanelor vătămate la cele care au suferit *în mod direct*. Pentru ilustrarea acestui aspect, Curtea a oferit exemplul referitor la moștenitorii persoanelor vătămate **********.

52. Rezultă din raționamentul expus în prezenta secțiune că regula *forum actoris* prevăzută la articolul 9 alineatul (1) litera (b) și menționate la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001 poate fi invocată și de o persoană care nu a fost vătămată în mod direct. O asemenea persoană dispune de propriul beneficiu derivat din regula *forum actoris* care se bazează pe domiciliul său. În opinia noastră, jurisprudența Curții permite astfel să fie considerate „persoană vătămată” atât persoanele vătămate direct, cât și cele vătămate indirect.

53. Chestiunea finală și, într-un fel, principală care trebuie analizată este aceea dacă o persoană subrogată cum este recurenta poate să fie calificată ca fiind o parte vătămată indirect și să invoce regula *forum actoris* în materie de asigurări.

2. ***Transferul beneficiului reguliiforum actoris** către o persoană subrogată*

54. În prezenta cauză, chestiunea centrală este stabilirea condițiilor sau mai degrabă a restricțiilor pentru transferul beneficiului regulii *forum actoris* prevăzut la articolul 9 alineatul (1) litera (b) și la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001 către o entitate subrogată în drepturile persoanei vătămate în mod direct.

55. Această chestiune a fost analizată în Hotărârea Vorarlberger (a). Totuși, utilizarea criteriului elaborat în cuprinsul său implică unele aspecte problematice, după cum rezultă din prezenta cauză (b). Prin urmare, propunem Curții să clarifice cu această ocazie abordarea din Hotărârea Voralberger (c).

a) *Hotărârea Vorarlberger*

56. În Hotărârea Vorarlberger, Curtea a statuat că un organism de securitate socială, cesionar legal al drepturilor părții direct vătămate într-un accident auto, nu poate să invoce regula specială *forum actoris* cuprinsă în articolul 11 alineatul (2) coroborat cu articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 **********.

57. Hotărârea Vorarlberger a fost pronunțată în urma unui accident auto care a avut loc în Germania. Partea vătămată a primit o despăgubire din partea organismului de securitate socială cu sediul în Austria. Organismul respectiv a introdus o acțiune în Austria împotriva asigurătorului german al persoanei responsabile de accident. Organismul de securitate socială s-a întemeiat pe referirea făcută de articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001 la articolul 9 din cuprinsul său. El a invocat subrogarea în drepturile care i-au fost transferate de partea direct vătămată.

********** Hotărârea din 13 decembrie 2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, punctele 26 și 31).
********** Hotărârea din 17 septembrie 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 44).
********** Hotărârea din 17 septembrie 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 47).

58. Curtea a statuat însă că nu este posibilă o asemenea întemeiere. Aceasta a observat că *in casu* nu s-a susținut că un organism de securitate socială, precum cel vizat în cauza respectivă, ar fi o parte mai defavorizată din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic decât un asigurător de răspundere civilă, precum cel în cauză**********.

59. Raționamentul utilizat de Curte în Hotărârea Vorarlberger sugerează că posibilitatea aplicării normelor de protecție din capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 depinde de echilibrul concret dintre forțele juridice și economice ale părților în litigiu, care trebuie să fie stabilit pe baza elementelor de fapt din fiecare situație în parte.

60. O asemenea abordare nu a fost unanim acceptată. Deși urmărește fără îndoială să acorde atenția cuvenită obiectivului urmărit de Regulamentul nr. 44/2001 de a proteja partea defavorizată, este posibil să nu asigure cu foarte mult succes nivelul necesar de previzibilitate al normelor de competență aplicabile. Aceste preocupări rezultă și din decizia de trimitere pronunțată în prezenta cauză. Le vom analiza în continuare.

b) ***Limitele abordării din Hotărârea Vorarlberger***

61. În primul rând, după cum a observat instanța de trimitere, criteriile concrete pentru aprecierea caracterului relativ defavorabil al poziției cesionarului legal în raport cu asigurătorul pârât lipsesc din orientările oferite în Hotărârea Voralberger. În special în cazul unei persoane subrogate, cum este cea din procedura principală (un angajator de drept public), este destul de dificil să se stabilească dacă o asemenea parte este „mai defavorizată din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic” decât asigurătorul de răspundere civilă pârât.

62. În al doilea rând, instanța de trimitere a observat și marea diversitate a entităților pentru care trebuie să fie efectuată o astfel de analiză concretă. Reclamanții pot fi întreprinderi individuale „mici”, întreprinderi mijlocii și chiar și instituții publice medii sau entități regionale. Adăugăm că forța juridică și economică a fiecărui reclamant în parte trebuie să fie pusă în balanță cu cea a asigurătorilor „străini” cu sediul în alt stat membru. Aceasta implică dificultatea suplimentară pe care o presupune analiza formelor juridice și a chestiunilor de fapt din perspectiva unui sistem juridic diferit de cel al instanței care trebuie să soluționeze cauza.

63. În al treilea rând, criteriul adoptat în Hotărârea Vorarlberger ridică o problemă mai serioasă legată de previzibilitatea rezultatului său în anumite cazuri. Reamintind rațiunea de a fi a criteriului, trebuie să avem în vedere că aspectele examinate aici trebuie să fie abordate la nivelul etapei în care se stabilește competența internațională, iar nu al etapei în care are loc analiza fondului. Astfel, este într-adevăr oportun să se impună instanțelor naționale să efectueze o examinare laborioasă a situației de fapt și a contextului pentru a lua o decizie referitoare la competență, care ar trebui să fie cât mai rapidă și mai simplă?

64. Având în vedere aceste preocupări, propunem Curții să aducă abordării din Hotărârea Vorarlberger clarificările care urmează.

********** *Ibidem*, punctul 42.

c) ***Clarificarea abordării din Hotărârea Vorarlberger***

65. Clarificarea transferului beneficiului regulii *forum actoris* în contextul de față trebuie să urmărească, în primul rând, concilierea argumentelor privind partea defavorizată din capitolul II secțiunea 3 din Regulamentul nr. 44/2001 cu obiectivul de a asigura un mare grad de previzibilitate a normelor de competență**********. În al doilea rând, scopul bunei administrări a justiției********** militează împotriva oricărei multiplicări suplimentare a instanțelor. Prin urmare, persoana subrogată trebuie, în măsura posibilului, să se afle în raza de competență a aceleiași instanțe ca și persoana de la care provin drepturile sale. În fond, aceasta este logica propriu-zisă a subrogării în drepturile altei persoane. Ele sunt derivate.

66. În opinia noastră, realizarea obiectivelor menționate nu este favorizată prea mult de ceea ce pare să fie în esență o apreciere fragmentată, individualizată și extrem de contextuală a caracteristicilor economice și juridice, precum și a experienței fiecărui reclamant și compararea lor cu forța juridică și economică a unui anumit asigurător. În schimb, realizarea obiectivelor respective ar fi poate favorizată mai degrabă de o abordare care presupune să se analizeze detaliat caracteristicile obiective ale tipului de raport juridic care a generat subrogarea și motivul pentru care persoana subrogată a luat locul persoanei direct vătămate. În rest, criteriul trebuie să se aplice indiferent de persoana individuală și să nu impună o apreciere contextuală a forței, cunoștințelor și experienței.

67. Sugerăm astfel că subrogarea în drepturile părții direct vătămate implică transferul beneficiului regulii *forum actoris* către orice persoană subrogată, indiferent dacă este fizică sau juridică, în afara situației în care (i) persoana subrogată în cauză este ea însăși un profesionist în sectorul asigurărilor, căruia i-a fost transferat dreptul în temeiul unei relații de asigurare cu partea direct vătămată (generată fie prin efectul legii, fie pe baza unui contract de asigurare**********) sau (ii) persoana subrogată este o entitate implicată regulat în mod comercial sau profesional în soluționarea cererilor de despăgubire în materie de asigurări care și-a asumat în mod voluntar sarcina de a obține plata creanței ca parte a activității sale comerciale sau profesionale.

68. În partea rămasă din prezentele concluzii vom prezenta în continuare criteriul propus prin analizarea parametrilor relevanți care trebuie să constituie cadrul pentru aprecierea situațiilor în care beneficiul regulii *forum actoris* este transferat unei persoane care revendică un drept derivat în materie de asigurări (i). Vom analiza apoi avantajele abordării propuse (ii). În final, o vom aplica prezentei cauze (iii).

i) *Parametrii*

69. În primul rând, elementul-cheie pentru distincția dintre persoanele indirect vătămate care pot și cele care nu pot să invoce regula *forum actoris* în materie de asigurări este existența unei relații de asigurare între persoana subrogată respectivă și persoana direct vătămată. Întrebarea-cheie care se ridică este astfel următoarea: care a fost motivul (sau cauza juridică, titlul) pentru care persoana subrogată a plătit sumele în cauză părții direct vătămate? Dacă motivul a fost existența unei relații de asigurare de orice tip**********, atunci persoana subrogată acționează ca profesionist în sectorul asigurărilor. Prin urmare, ea nu poate beneficia de regula *forum actoris*.

********** Considerentul (11) al Regulamentului nr. 44/2001. A se vedea Hotărârea din 14 iulie 2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, punctul 16 și jurisprudența citată).

********** Considerentul (12) al Regulamentului nr. 44/2001.

********** Pentru mai multă claritate, repetăm faptul că, după cum am observat mai sus, la punctul 34 din prezentele concluzii, o acțiune în materie de securitate socială în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 44/2001 este exclusă *ratione materiae* întrucât ea nu ar intra în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv.

********** După cum am afirmat mai sus, o asemenea interpretare largă include și reasigurarea, în măsura în care reclamantul dispune de un titlu care îi permite să solicite o despăgubire de la reasigurătorul asigurătorului său. A se vedea Hotărârea din 13 iulie 2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, punctul 75).

70. În al doilea rând, sugerăm de asemenea că este indiferent dacă relația concretă de asigurare dintre partea direct vătămată și persoana subrogată a apărut în temeiul unui angajament de drept privat (cum este contractul de asigurare privată) sau ca o consecință a unei obligații de drept public [întrucât fie obligația de asigurare este prevăzută de lege, fie dreptul public în sine prevede în mod direct asigurarea obligatorie, în măsura în care în această din urmă situație se respectă clauza de excludere referitoare la securitatea socială de la articolul 2 alineatul (1) litera (c) **********]. Elementul-cheie al ambelor este că, în final, persoana subrogată care solicită plata despăgubirilor din partea asigurătorului este pur și simplu un alt profesionist activ în sectorul respectiv.

71. În al treilea rând, prin utilizarea și prin extinderea aceluiași argument, aceeași excludere ar trebui atunci să se aplice dacă reclamantul este un profesionist în domeniul comercializării creanțelor în materie de asigurări. Altfel spus, regula *forum actoris* cu rol de protecție nu trebuie să fie disponibilă unei persoane care s-a subrogat în dreptul părții direct vătămate în urma cesiunii unui drept la despăgubire în materie de asigurări care a avut loc în cadrul activității comerciale sau profesionale a persoanei subrogate, de regulă pe baza unui contract. Utilizarea regulii *forum actoris* aplicabile în materie de asigurări nu ar fi justificată în asemenea împrejurări **********.

72. Pe scurt, elementul-cheie este titlul juridic care a condus la substituirea părții direct vătămate de către persoana subrogată. Persoana subrogată se poate întemeia pe regula *forum actoris* aplicabilă în materie de asigurări cu excepția cazului în care titlul pe care se întemeiază decurge dintr-un contract de asigurare sau dintr-un alt tip de acord comercial sau profesional de cesionare a creanței încheiat între partea direct vătămată și persoana subrogată.

ii) *Avantajele clarificării propuse*

73. Există cel puțin trei motive pentru care considerăm că abordarea tocmai prezentată ar putea oferi un criteriu mai previzibil și mai viabil.

74. În primul rând, adoptarea unei aprecieri mai obiective, bazate pe titlu a poziției părții indirect vătămate pentru a stabili dacă persoana menționată poate invoca regula *forum actoris* în materie de asigurări ar reprezenta o soluție mai viabilă în contextul luării deciziei privind competența internațională a instanțelor. Nu ar fi necesară analizarea forțelor relative ale părților în litigiu. Calitatea lor profesională, formală și titlul prin care s-au subrogat într-un drept la despăgubire ar fi suficiente din perspectiva cunoștințelor necesare.

********** Situație în care, din nou, acțiunea nu ar fi în primul rând una în materie de asigurări – a se vedea punctul 34 de mai sus.

********** A se vedea prin analogie Hotărârea din 19 ianuarie 1993, Shearson Lehman Hutton (C-89/91, EU:C:1993:15). Curtea a concluzionat în hotărârea menționată că de fapt Convenția de la Bruxelles trebuie să fie interpretată în sensul că un reclamant care acționează în desfășurarea activității sale comerciale sau profesionale și care, prin urmare, nu este el însuși un consumator parte la unul dintre contractele enumerate […], nu poate beneficia de normele de competență specială prevăzute de convenție în cazul contractelor încheiate cu consumatorii.

75. În al doilea rând, un alt avantaj este acela că criteriul propus este universal, putând fi utilizat atât pentru persoane fizice, cât și pentru persoane juridice. Trebuie să reamintim că textul Regulamentului nr. 44/2001 este neutru în această privință**********. Afirmația făcută de Curte în Hotărârea Vorarlberger referitor la menținerea posibilității moștenitorilor de a invoca regula *forum actoris* în materie de asigurări nu a inclus distincția dintre persoanele fizice și cele juridice. Nu vedem niciun motiv pentru care persoanele juridice să fie excluse de la exercitarea unei asemenea opțiuni în măsura în care ele pot avea, potrivit dreptului aplicabil, calitatea de moștenitori. Mai general și după cum a susținut în esență guvernul italian, se poate aminti din nou că, din punct de vedere practic, este probabil ca mai multe astfel de persoane care beneficiază de instanțe speciale în cazul acțiunilor în materie de asigurări să fie persoane juridice.

76. În al treilea și ultimul rând, criteriul propus este de asemenea mai probabil să permită soluționarea de către aceeași instanță a acțiunilor care prezintă legături de fond, limitându-se astfel fragmentarea litigiilor. Acest fapt ar putea fi ilustrat în prezenta cauză.

77. Procedura principală a fost deschisă de biciclist ca parte direct vătămată în fața primei instanțe, probabil instanța de la domiciliul său. Prin aplicarea criteriului propus în cazul de față, recurenta va avea acces la aceeași instanță națională, întrucât se pare că este stabilită în raza de competență a instanței respective.

78. În cazul în care, contrar poziției pe care o propunem, recurenta nu va putea invoca regula *forum actoris* în materie de asigurări, ea va fi obligată să introducă acțiunea acolo unde este stabilit asigurătorul de răspundere civilă (în Franța) sau în fața instanțelor statului membru în care a avut loc accidentul rutier (în Italia).

79. Astfel, atunci când persoana subrogată și partea direct vătămată sunt stabilite în același stat membru și dacă ele decid să utilizeze regula *forum actoris*, abordarea propusă are avantajul de a împiedica multiplicarea suplimentară a instanțelor la nivelul competenței internaționale.

80. Totuși, nu mergem atât de departe încât să sugerăm că persoana subrogată are *obligația* să urmeze alegerea făcută de partea direct vătămată în ceea ce privește competența și să sesizeze aceeași instanță cu cea sesizată de aceasta din urmă, în esență pentru trei motive.

81. În primul rând, există deja o multitudine de instanțe menționate în mod direct în textul articolului 9 alineatul (1) litera (b) și al articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001. Potrivit dispozițiilor în cauză și din perspectiva interpretării furnizate de Curte referitor la a doua dispoziție, deținătorul poliței de asigurare, beneficiarul, asiguratul și partea vătămată au fiecare o instanță separată potrivit regulii *forum actoris* în funcție de domiciliul sau de sediul lor. Totuși, în pofida unei asemenea multiplicități actuale, nu există nimic în textul Regulamentului nr. 44/2001 care să

********** Pentru a ilustra acest argument în contextul asigurărilor auto, se poate face referire de exemplu la hotărârea Tribunalului Regional Superior din Celle din 27 februarie 2008, 14 U 211/06 2, care a admis că persoanele juridice sunt incluse în sfera noțiunii „parte vătămată” de la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001. Ea a făcut trimitere la Directiva 72/166/CEE din 24 aprilie 1972 (JO 1972, L 103, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 10) (înlocuită acum de CMID, menționată la nota de subsol 17), care definește „persoana vătămată” ca fiind „fiecare persoană care are dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de un vehicul”. Instanța națională a mai observat că articolul 4 din aceeași directivă (în prezent articolul 5 din CMID) face referire atât la persoanele fizice, cât și la cele juridice. În altă hotărâre pronunțată în Germania de Tribunalul Regional Superior din Frankfurt am Main (hotărârea din 23 iunie 2014, 16 U 224/13), o societate de leasing a fost calificată drept parte vătămată atunci când a introdus o acțiune împotriva unei societăți de asigurări. Instanța națională a considerat că reclamantul nu are aceeași competență în domeniul asigurărilor. În sfârșit, pentru regula generală potrivit căreia persoanele juridice pot invoca dreptul la instanțele prevăzute în materie de asigurări pentru persoane vătămate, a se vedea de exemplu hotărârea Staudinger/Czaplinski, Verkehrsopferschutz im Lichte der Rom I-, Rom II- sowie Brüssel I-Verordnung, NJW 2009, p. 2249 și următoarele.

stabilească o „obligație de urmare a alegerii anterioare” pentru reducerea acestei multitudini de instanțe. Astfel, în cadrul legislativ actual, vedem prea puține motive (și prea puțină susținere la nivelul textului legislativ) pentru a stabili o astfel de obligație pe cale judiciară doar pentru persoana subrogată.

82. În al doilea rând, formularea articolului 9 alineatul (1) litera (b) sugerează că el nu prevede doar competența internațională, ci și competența locală (*locul*, iar nu statul membru în care este stabilit reclamantul). Astfel, „obligația de urmare a alegerii anterioare”, care să forțeze persoana subrogată să introducă acțiunea exact în fața aceleiași instanțe cu cea disponibilă pentru partea direct vătămată, ar putea să implice în mod potențial obligarea persoanei subrogate să introducă acțiunea la o altă instanță decât cea a locului unde este stabilită.

83. În al treilea rând, obligația menționată ar putea ajunge să depindă în mare măsură de cronologia evenimentelor din fiecare cauză, mai precis de alegerea făcută de partea direct vătămată cu privire la introducerea acțiunii și la momentul introducerii sale. Dar ce s-ar întâmpla dacă persoana subrogată ar introduce mai întâi acțiunea? Partea direct vătămată ar fi obligată atunci de asemenea să urmeze alegerea exercitată de aceasta? În cazul unui răspuns negativ, ar fi încălcată regula consecvenței. Dacă răspunsul este afirmativ, ar fi răsturnată astfel întreaga logică a dreptului la despăgubire, care se bazează pe „subrogare”. Astfel, regula privind urmarea alegerii celeilalte părți vătămate ar putea funcționa într-un singur sens: persoana subrogată urmează alegerea părții direct vătămate, dar nu și *invers*. De asemenea, ea ar fi aplicabilă doar dacă se întâmplă ca partea direct vătămată să introducă acțiunea „în timp util” – și anume înainte ca persoana subrogată să facă aceasta.

84. În orice caz, posibilitatea unor asemenea incoerențe în contextul aplicării unei reguli care ar fi introdusă în mod potențial în numele coerenței ne conduce la concluzia că este posibil ca în fond o asemenea regulă să nu fie bună.

iii) *Prezenta cauză*

85. În prezenta cauză, se pare că motivul pentru introducerea acțiunii de către recurentă a fost plata în continuare a salariului impusă de dreptul național și transferul prin efectul legii al prejudiciului rezultat către recurentă, revenind în final instanței de trimitere să verifice acest aspect. Motivul (titlul) pentru subrogare pare astfel să fie contractul de angajare și dispozițiile legale aplicabile. Nu există o relație de asigurare, de niciun fel, între recurentă și biciclist.

86. Prin urmare, recurenta nu pare să se încadreze în niciuna dintre cele două excepții, prezentate mai sus la punctul 67 din prezentele concluzii, care ar exclude transferul beneficiului regulii *forum actoris*.

87. Pentru mai multă claritate, adăugăm de asemenea că în general pot fi imaginate și situații la limită, cum este cea a unei acțiuni introduse de un angajator care este în sine o societate de asigurări. Totuși, cauza acțiunii (sau titlul) pentru revendicare sau o parte a acesteia care a fost transferată către societatea de asigurări nu ar fi un contract de asigurare, ci, în mod similar situației din procedura principală, faptul că persoana vătămată a fost angajatul său. Beneficiul regulii *forum actoris* ar fi transferat în aceste împrejurări?

88. Răspunsul este afirmativ. Din nou, în concordanță cu clarificările propuse în prezentele concluzii, elementul decisiv ar fi titlul juridic concret care stă la baza acțiunii unui astfel de asigurător-angajator. Într-o asemenea situație, revendicarea respectivă ar fi fost transferată angajatorului nu pentru că el acționează ca un profesionist în sectorul asigurărilor, ci întrucât are un angajat care a fost rănit și a preluat prin cesiune legală drepturile sale.

89. Admitem fără ezitare că abordarea recomandată în prezentele concluzii poate fi considerată, în unele situații, cum este cea tocmai prezentată, ca fiind prea cuprinzătoare. Motivul este că ea poate să ofere beneficiul regulii *forum actoris* în materie de asigurări unor entități sigure din punct de vedere economic și/sau aflate în cunoștință de cauză din punct de vedere juridic, care, în realitate, nu au nevoie de protecție. Totuși, în opinia noastră, având în vedere toate considerațiile precedente, includerea ocazională în fapt a unor entități în plus este o soluție mai rezonabilă decât examinarea de la caz la caz în funcție de context a raportului de forțe între părți, care este problematică în practică.

V. **Concluzie:**

90. Având în vedere cele de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) după cum urmează:

„(1) O acțiune, cum este cea care face obiectul procedurii principale, introdusă de un angajator dintr-un stat membru prin care se solicită despăgubiri pentru prejudiciul transferat către acest angajator în urma plății în continuare a remunerației către angajatul său împotriva asigurătorului de răspundere civilă stabilit în alt stat membru pentru prejudiciul cauzat de un vehicul asigurat de asigurătorul respectiv, este o acțiune «în materie de asigurări» în sensul articolului 8 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 44/2001 din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

(2) O persoană stabilită într-un stat membru, cum este o instituție de drept public în calitatea sa de angajator, poate să invoce, în calitate de parte vătămată, regula prevăzută la articolul 9 alineatul (1) litera (b) și la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001, pentru a deschide procedura în mod direct (dacă acțiunea directă este permisă potrivit dreptului național respectiv) împotriva asigurătorului persoanei responsabile de un accident de circulație atunci când drepturile care urmează să fie afirmate decurg din prejudiciul care a fost transferat angajatorului în cauză, și anume prin plata în continuare a remunerației către angajatul său care a fost rănit în urma unui accident de circulație:

— dacă motivul pentru introducerea acțiunii este existența unei relații de asigurare între partea responsabilă de accident și asigurătorul său și

— în măsura în care reclamantul nu s-a subrogat în dreptul la despăgubire:

(i) ca urmare a existenței unei relații de asigurare între reclamant și partea direct vătămată sau

(ii) ca urmare a faptului că reclamantul și-a asumat realizarea creanței ca parte a activității sale comerciale sau profesionale.”